A°. 1844. N°. 16.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG, 5 FEBRUARIJ.

NEDERLANDEN.

LEYDEN, 4 Februarij.

Zijne Maj. heeft benoemd tot *Rector-Magnificus* voor het volgend Akademie jaar den Hoogleeraar G. SANDIFORT.

— Den 30sten Januarij l. l. beviel alhier van drie kinderen, zijnde één zoon en twee dochters, *Maria Fleur*, huisvrouw van *Johannes Laurens van Kleef*; daar dit huisgezin zich, zoo wij vernemen, in uiterst behoeftige omstandigheden verkeert, zoo nemen wij de vrijheid, hetzelve aan de bekende liefdadigheid onzer Stadgenooten aan te bevelen. Deszelfs woonplaats is op de Middelstegracht in de Hoornpoort, Wijk 7, N°. 627.

— Uit Alphen meldt men van den 31 Januarij:

In September l. l. werd in eenige dagbladen berigt gegeven, dat alhier ooijevaars waren uitgebroeid en, bij het uitvliegen, voorzien van plaatjes, waarop de namen van den eigenaar en van onze plaats waren gesteld, als wanneer, twee dagen later, alhier berigt werd ontvangen, dat bij Rocquefort (in het Zuiden van Frankrijk) een dier ooijevaars was geschoten.

Thans is andermaal, den 17den dezer, berigt ontvangen uit Jeancourt (bij St. Quentin), dat aldaar een der gezegde ooijevaars is geschoten. Deze dus geschoten ooijevaar is blijkbaar afgedwaald, want om terug te keeren is het nog te vroeg in het jaar. Welligt omdat hij, wegens het naamplaatje, hetwelk hij aan zich droeg, door den troep zal zijn afgewezen, alzoo, gelijk men weet, deze vogels op alles naauwkeurig acht geven.

— Zijne Maj heeft tot Ridder der orde van den Eiken-Kroon benoemd den 1sten Luitenant bij de jagers *Smits*.

— Uit 's Gravenhage meldt men van den 2den:

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ontvangen eene missive van Zijne Exc. den Minister van Justitie *ad interim*, belast met het beheer van het Departement van Financien, die daarbij een vervolg voegt voor de memorie van beantwoording wegens het ontwerp, strekkende tot regeling en dekking van den achterstand over 1840 en vroeger. Dit vervolg der memorie is woordelijk van den volgenden inhoud:

„Ter voldoening aan de toezegging, gedaan bij de memorie van beantwoording op het voorloopig verslag, betreffende het wets-ontwerp, houdende regeling van den achterstand van 1840 en vroeger, wordt omtrent de verlangde regeling eener vergoeding wegens het gemis der domeinen van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden het volgende medegedeeld:

„De Koning is van oordeel dat er, noch uit het oogpunt van regt, noch uit dat der billijkheid, eenige opoffering van het Koninglijk Huis kon verlangd worden, ter zake daarvan.

„Dit gevoelen rust hoofdzakelijk op de volgende gronden:

„De vereeniging van het Groot-Hertogdom Luxemburg, als provincie, met het Koningrijk der Nederlanden, was geenszins het gevolg eener schikking of overeenkomst met den Nederlandschen Staat, maar zij nam haren oorsprong in de bepalingen van het Weener-Congres en in de daarop gevolgde beschikking van den Souverein, in overeenstemming met de inzigten van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden.

„Reeds in het besluit van 22 April 1815, N°. 62, tot benoeming eener Commissie tot herziening der grondwet voor de Vereenigde Nederlanden, werd gezegd: dat het Groot-Hertogdom Luxemburg, niettegenstaande de afzonderlijke betrekkingen met Duitschland, wat de vertegenwoordiging en wettelijke instellingen betreft, als een integrerend deel van den Staat te beschouwen was.

„Door de grondwet, gepubliceerd den 24 Augustus 1815, werd deze bepaling bekrachtigd, en Luxemburg met het Rijk der Nederlanden vereenigd, lang derhalve vóór dat er rede was van de wet van 25 Mei 1816 (*Staatsblad* N°. 25) gelijk het, *ook wegens die wet*, met Nederland vereenigd zou zijn gebleven.

„In de eerste openbare sporen, welke van gezegde wet werden aangetroffen, zoo als b. v. in het algemeen rapport der aangehaalde Commissie, wordt de vereeniging van Luxemburg dan ook geenszins voorgedragen als het gevolg eener schikking of afkoop tusschen het Koninglijk Huis en den Staat; maar wordt slechts de overtuiging uitgedrukt, dat daaromtrent eene *vergoeding* voor te stellen is, het meest geschikt om te voldoen aan hetgeen *de billijkheid eischt en de erkentenis der Natie voorschrijft*.

„Toen de zaak bij die Commissie door den Voorzitter, den Graaf *G. H. van Hogendorp*, voor de eerste maal ter sprake werd gebragt, was er alleen rede, om van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden een evenredig etablissement te verzekeren, naar aanleiding van den afstand van uitzigten op de toekomstige souvereiniteit van Luxemburg.

„Het is waar, in de Koninglijke boodschap, waarbij het ontwerp der bedoelde wet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd toegezonden, is het denkbeeld eener schadeloosstelling meer op den voorgrond gekomen en in den considerans der wet nog meer bepaald uitgedrukt, doch hier verdient te worden tegenover gesteld de wijze, waarop de Staten-Generaal den aard en de strekking der wet hebben opgevat.

„In het verslag der centrale afdeeling over dat wets-ontwerp wordt met nadruk verklaard, dat het geene dotatie, geene vergoeding was voor het gemis van zijne Duitsche Staten, die zij (de Staten-Generaal) Hem (Prins *Frederik*) zouden aanbieden, maar alleen een blijk van erkentenis, niet van eene vergoeding, zoodat met der daad, noch het oogenblik waarin, noch de wijze waarop de wet van 1816 werd voorgedragen, veroorloven aan eenen koop of transactie te denken.

„Trouwens, ware het anders geweest, men zou dien prijs niet hebben bepaald *volgens de inkomsten der Nassausche Staten*, gelijk blijkt dat geschied is, maar in evenredigheid van de waarde en van de inkomsten van Luxemburg.

„Uit een en ander volgt, dat Luxemburg niet kan gezegd worden in der tijd door den Nederlandschen Staat *titulo oneroso* verkregen te zijn; waarmede dan ook vervalt de redenering, door welke, op dien grond, eene aanspraak op uitkeering door het bezit van het koop of schikking verkregen goed, wordt gevestigd.

„Aannemende echter het tegendeel van dien, ook dan nog is er geen grond van billijkheid, op welke zoodanige uitkeering zou kunnen worden gevorderd.

„Ter zijde stellende hetgeen op dit punt zou kunnen worden ontleend uit de omstandigheden, door welke het Groot-Hertogdom Luxemburg van den Nederlandschen Staat van het Koninglijk Huis gekomen is, zal het genoeg zijn te wijzen op datgene wat Nederland gedurende eene bijna vijf tienjarige vereeniging met het Groot-Hertogdom Luxemburg heeft genoten en wat het thans nog, in de plaats van het Groot-Hertogdom en in de plaats der *f* 190,000 aan domein-inkomsten, alleen ten gevolge van de vrijwillige daad des overleden Konings, geniet; voordeelen, welke de voor het etablissement van Prins *Frederik*, of zoo men wil tot schadeloosstelling, aan H. D. betaalde som verre te boven gaan

„En wordt derhalve door Nederland, zoo niet voordeel getrokken, dan toch geene schade geleden: het schijnt dan ook wonder billijk in zoodanig geval op schadeloosstelling aan te houden.

„Bij dit alles vestige men het oog op de aanzienlijke verliezen, welke het Koninglijk Huis van eenen anderen kant in het algemeen belang heeft geleden.

„Het heeft voor eene waarde van ongeveer vier millioen opgeofferd door den afstand van zijne bezittingen in België: — gedenkteekenen van nationale dankbaarheid, zoo om daardoor eene eindschikking met dat land te bevorderen, als om een terugkeer gemakkelijk te maken van domeinen, uit welke een gedeelte van het bij de grondwet vastgestelde Koninglijke inkomen moet worden gevonden.

„Die domeinen zijn echter niet allen teruggekomen, want een aanzienlijk deel is aan België verbleven, met dat gevolg dat de Koning ongeveer één en een halve tonne gouds van zijn grondwettig inkomen missen moet.

„Het Koninglijk Huis heeft eindelijk, in het aanbod door Koning *Willem Frederik*, roemrijker gedachtenis, gedaan, en aan hetwelk H. D. Erfgenamen gestand denken te doen, zich nieuwe aanzienlijke opofferingen laten welgevallen; terwijl de regerende Koning en de Erfgenaam van den Troon zich bovendien bereid hebben verklaard om de lasten, welke aan de Natie nog mogten worden opgelegd, met haar te deelen.

„Zijne Maj. kan echter niet ontveinzen, dat het voor zijn gevoel grievend zoude zijn, indien bij de Vertegenwoordigers van zijne getrouwe en beminde onderdanen de gedachte kon blijven bestaan, dat aan den Staat nog eenige vordering ten laste van het Koninglijke Huis zou kunnen toekomen.

„Hoogstdezelve stelt er prijs op, om zelfs den minsten schijn van strijdig belang tusschen Koning en Natie te doen verdwijnen.

„Het is daarom dat Zijne Maj. besloten heeft, op eene voegzame wijze iederen twijfel daaromtrent te doen ophouden.

„Hoogstdezelve heeft gewenscht zulks in diervoege te doen, dat daarbij te gelijker tijd verdwenen vorderingen van het Koninglijke geslacht, ten laste van den Staat, waarvan het bestaan later welligt aanleiding zou kunnen geven tot belemmering in de volvoering van hetgeen in het belang of nijverheid wettig kon geacht worden, al was het ook dat Hoogstdezelve daarbij zijne regten onherroepelijk afstond, niettegenstaande de inkomsten der domeinen van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, in een gegeven geval, aan den Staat kunnen terugkeeren.

„Ter bereiking van dit doel heeft Zijne Maj. zich met zijne hooge medeerfgenamen verstaan, en is Hoogstdezelve bereid om, tot delging van alle beweerde regten op vergoeding wegens eenig deel der domein inkomsten bij de wet van 25 Mei 1816 aan Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden afgestaan, aan den Staat over te dragen de vorderingen groot *f* 2,000,000 en *f* 55,000, welke Zijne Maj Koning *Willem Frederik*, roemrijker gedachtenis, zich bij het door Hoogstdeszelfs gedaan aanbod heeft voorbehouden op de kanalen van Voorne en van de Grift, ten gevolge waarvan, bij de volledige volvoering van dat aanbod, en nadat de wetten daartoe betrekkelijk zullen zijn aangenomen, de noodige acten tot afstand van die vorderingen zullen worden opgemaakt, en het geopperde vraagpunt, betreffende de vergoeding voor de domeins-inkomsten van Prins *Frederik* afgestaan, als geregeld zal kunnen worden beschouwd; terwijl, zoo dat aanbod onverhooptelijk, door het mede tot stand komen van eene of meerder daarbij betrokken finantiele wetten, geen gevolg kon hebben, Zijne Maj. zoowel als de Staat in derzelver volle regt daaromtrent zullen blijven, zonder dat of deze namens Zijne Maj. gedane verklaring, of het aannemen van de aanhangige wet tot regeling van den achterstand, de wederzijdsche regten omtrent dit punt eenigermate zullen verkort hebben.

„De voortzetting der liquidatie tusschen den Staat en het Groot-Hertogdom Luxemburg, is door den Koning bevolen; van wederzijden worden de bestaande vorderingen opgemaakt, en zoo van de zijde der Regering tot nu toe daarmede weinig voortgang is gemaakt, is zulks alleen te wijten aan de opéénstapeling van werkzaamheden, welke daarin vertraging teweeg brengt."

De Voorzitter stelt voor, de beraadslagingen over het ontwerp van wet, wegens den achterstand over 1840 en vroeger, te bepalen op aanstaanden Dingsdag, 's morgens ten elf ure.

De heer *Schooneveld* kan zich met dat voorstel niet vereenigen. Hij onderzoekt de vraag, aan welke der aanhangige ontwerpen van wet de voorrang moet worden gegeven? Naar zijne meening dient de leening en belastingwet vóór alle andere wetten te gaan. Hij stelt daarbij twee gevallen: 1°. wordt de zoogenaamde groote wet aangenomen, dan is het onverschillig, of de andere wetten vroeger of later behandeld zijn; 2°. maar wordt de wet verworpen, dan zal men zich in eene groote moeijelijkheid bevinden, wanneer de andere wetten reeds vooraf in beraadslaging gebragt en aangenomen mogten zijn. Wanneer de middelen niet worden verstrekt, om de uitgaven te bestrijden, dan zal de aanneming der wetten, regelende de uitgaven, als *non avenue* toeschijnen. Door de behandeling en mogelijke aanneming der wetten, wegens de achterstanden en de te korten, wordt een punt van groot belang gepraejudiceerd. Die wetten toch strekken niet alleen tot regeling, maar ook tot dekking van onderscheidene behoeften. Gaat men nu eens van de onderstelling uit, dat de groote wet verworpen werd, dan zou men zeer verkeerd gehandeld hebben, met de wetten, wegens de achterstanden enz. te hebben aangenomen, omdat men zich dan de mogelijkheid zal hebben benomen, om, waartoe men anders mogelijk geneigd zou zijn, den achterstand slechts ten deele te dekken. Men zegt wel, dat ook nopens de staatsbegrooting hetzelfde voorvalt, en dat eerst de uitgaven en dan de middelen worden behandeld, doch dit is geenszins hetzelfde geval dat zich hier voordoet. Bij de begrooting staat het vast, dat, wanneer de uitgaven geregeld en vastgesteld zijn, men verpligt is, de voorgedragene of andere middelen te verleenen, om de uitgaven te bestrijden. Doch hier kunnen de aan te nemen uitgaven afhangen van het voorhanden zijn der middelen, of de meerdere of mindere mogelijkheid, om dezelve op eene billijke en regtvaardige wijze te verkrijgen. Hij maakt de Kamer er opmerkzaam op, dat het zonderling zijn zou, dat men behoeften en uitgaven zal regelen, waarin welligt nooit te voorzien zal wezen. Het komt hem alzoo meer ordelijk en regelmatig voor, dat de groote wet het eerste worde behandeld.

De heer *van Dam van Isselt* verschilt ten deele in gevoelen met den vorigen spreker. Het schijnt hem toe, dat voor dat er worde overgegaan tot de behandeling eener wet, die van zoo grooten omvang is en die aan zulke verstrekkende gevolgen is, dat er worde uitgemaakt, welk het bedrag van den achterstand en der behoeften van de schatkist is. De regelmaat vordert, dat de achterstand behoorlijk worde uitgemaakt en erkend. Hij ziet derhalve geen bezwaar in de duidelijke behandeling van het ontwerp wegens den achterstand, mits hem de verzekering worde gegeven, dat er vóór de beraadslagingen, uit die voordragt worde weggelaten eene verwijzing naar eene noodzakelijke wet, die welligt geschikt is, om de laatste vonken uit te doven van het vertrouwen op, en de gehechtheid aan de Regering. Niet gaarne zou hij 's Konings geëerbiedigden naam, die aan het hoofd der wetten prijkt, geplaatst zien op eene wet, waarvan de verantwoordelijkheid alleen komen moet op den Minister, alhoewel hij vreest, dat het Volk, den naam des Konings aan het hoofd ziende, maar al te ligt in verwarring zal kunnen geraken. Hij dringt er daarom op aan, dat er in het ontwerp gesteld worde, dat de voordeelen, om den achterstand te dekken, nader bij de wet zullen worden aangewezen. Indien hij hiervan de toezegging bekomen kon, zal hij voor het voorstel van den President stemmen.

De *Verwey Mejan* vindt het almede aan bedenking onderhevig om reeds den dag der te houden discussiën te bepalen. Al de financiële wetten, die voorgedragen zijn, maken één zamenhangend geheel uit. Het is voor de Kamer eene eerste of voorname vraag, of de vrijwillige leening, in de groote wet vervat, aannemelijk is, en of de Regering in het daartoe strekkend ontwerp zoodanige veranderingen heeft gebragt, dat het hierdoor aannemelijk zal worden. Het voorname vraagstuk is op dat oogenblik, hoe men de middelen tot bestrijding van verschillende behoeften, vinden kan. Een ieder zal het daarbij voorzeker aangenaam wezen, dat die middelen kunnen worden verkregen, zonder tot de heffing over te gaan. Alles hangt dus af van de antwoorden, die op het voorloopige verslag der centrale afdeeling, nopens de belastingswet op de bezittingen, door de Regering zullen worden gegeven. Die antwoorden dient men in te lichten, vóór dat men eenige beraadslaging opene.

De heer *van Rappard* meent dat de discussiën over de voordragt van wet nopens den achterstand geen nadeel kunnen toebrengen aan de beoordeeling der zoogenaamde groote wet. Reeds sedert eenige dagen in het verslag der centrale afdeeling over het eerstgemelde ontwerp uitgebragt. De overige centrale verslagen zullen achtervolgens worden gedaan. Mag men de geruchten gelooven, dan zal de Regering spoedig hare antwoorden wegens de concep- en belastingswet inzenden. Niets weêrhoudt dus, om de ontwerpen, die tot regeling der financiën moeten strekken vóór de behandeling van den grooten financiëlen maatregel af te werken. Meermalen is het opgemerkt, dat de Vertegenwoordigers geene vrijheid hebben, het Volk nieuwe bezwaren op te leggen, wanneer daartoe geene volstrekte noodzakelijkheid bestaat. Ook om die reden is het noodig, dat de behoeften nagegaan en geregeld worden. De buitengewone behoeften, die er mogten bestaan, moeten worden geconstateerd, vóór dat men vrijheid hebbe, over den buitengewonen maatregel te raadplegen. De achterstand van 1840 en vroeger, verdient daarbij wel het eerst in aanmerking te komen. Hij neemt deze gelegenheid waar, om eenen misslag te herstellen, die in het voorloopig verslag betrekkelijk de belasting op de bezittingen enz., is ingeslopen. De nota, om Limburg van het opbrengen der belasting te ontslaan, is door meer dan een lid in de afdeelingen overgelegd.

De heer *Luzac* is van oordeel, dat alle de financiële wetten één geheel uitmaken, en dat alle zoodanig moeten worden afgewerkt, dat men dezelve als het ware in staat van wijzen moet hebben gebragt voor dat men den aanvang der discussiën over eenig onderdeel kunne bepalen. Alle de wetten hangen te zamen en maken *één* geheelen financiëlen maatregel. Zij moeten te zamen overzien kunnen worden. Ook eene staatkundige quaestie komt hier in aanmerking. De vraag doet zich toch op, welk voornemen bij de Regering bestaat na de regeling van 's Rijks financiën. Het door hem uit te brengen oordeel over sommige ontwerpen zal ten deele afhangen van de denkbeelden der Regering ten aanzien der regeling onzer staatshuishouding en staatsinstellingen voor het vervolg. Zoo lang niet alle antwoorden zullen zijn ingekomen, en hij ten aanzien van deze staatkundige bedenking niet zal zijn gerust gesteld, vindt hij er gevaar in, om onderscheidene der aangeboden ontwerpen goed te keuren. Hij herinnert zich daarbij, wat er in 1830 is voorgevallen. Ook toen bestond er een financiële nood en waren er hier wetten voorgedragen, om daarin te voorzien. Alle die voordragten werden gezamenlijk behandeld en onderzocht. Eerst nadat alles was afgewerkt en men een volkomen overzigt van het geheel kon nemen, vingen de beraadslagingen aan. Niet het eene of andere stuk werd er afzonderlijk uitgenomen. Wanneer de antwoorden der Regering zoo spoedig zullen uitkomen, als men verwacht, dan zal er ook geen tijd verloren gaan en dan zal men, na het bekomen dier antwoorden, zeker met meer kennis van zaken over alles kunnen raadplegen. Een en ander doet het hem wenschelijk beschouwen, dat er geen dag van discussie worde bepaald.

De heer *van Dam van Isselt* vraagt, of hij de verrekening of geruststelling bekomen kon, dat er tot de discussie niet zal worden overgegaan, dan na het veranderen van het artikel der voordragt, waarin van de leening en buitengewone belasting gesproken wordt. Het is van de beantwoording dier vraag, dat zijne uit te brengen stem zal afhangen.

De Voorzitter antwoordt, dat hij het wel gelooft, maar er de verzekering niet van kan geven.

Ter stemming overgegaan zijnde, is met eene meerderheid van 22 tegen 15 stemmen besloten, dat de beraadslagingen op aanstaanden Dingsdag, des morgens ten elf ure, een aanvang zullen nemen.

Voor hebben gestemd de heeren: *van Ryckvorsel*, *Snouck Hurgronje*, *Cost Jordens*, *Moaderman*, *Uytwerff Sterling*, *de Man*, *Hinlopen*, *Menso*, *van Heeckeren*, *Enschedé*, *de Monchy*, *Bleyswijk*, *Star Busmann*, *Bruce*, *Duymaer van Twiss*, *van Goltstein*, *Gevers*, *Boreel*, *Backer*, *van Rappard*, *Buma* en *Luyben*.

Tegen hebben zich verklaard de heeren: *Corneli*, *van Riemsdijk*, *Nederburgh*, *Schooneveld*, *van Panhuys*, *Petit*, *Verwey-Mejan*, *Tromp*, *Kniphorst*, *de Backer*, *Luzac*, *Michiels van Verduinen* en *van Sasse van Ysselt*.

De centrale afdeeling doet verslag over het ontwerp van wet tot aanvulling der middelen over de jaren 1841, 1842 en 1843. — Wordt besloten, de beraadslagingen over dat ontwerp te houden, na die over de voordragt wegens den achterstand over 1840 en vroeger.

Is ontvangen eene kennisgeving van Mevrouw de Gravin *van den Bosch*, houdende berigt van het overlijden van den Graaf. Wordt besloten, een brief van rouwbeklag aan de douarière te rigten.

Ingekomen een boekwerk, bevattende Godsdienstige beschouwingen over de droogmaking van het Haarlemmer meer. — Plaatsing in de boekerij.

Aan de Kamer zijn ingezonden onderscheiden verzoekschriften, gerigt tegen de voorgestelde buitengewone belasting enz. Dezelve zijn van grondeigenaren in Gelderland en elders, en van diakonie-besturen te Amsterdam en andere plaatsen. Verzending aan de Commissie.

De Commissie tot de petitiën doet, bij monde van den heer *Uytwerff Sterling*, verslag, op een aantal in hare handen gestelde adressen, bezwaren inhoudende tegen de aangebodene belastingwet. Dezelve zijn van eigenaren van vaste goederen te Cuyk; van grondeigenaren, fabrijkanten en kooplieden te Waalwijk, van eenen grondeigenaar en bestuurder van armenfondsen te Oosterbeek; van regenten van het burger-weeshuis, van het Roomsch-Katholijke maagden- en jongens-weeshuis, en van het Waalsch Hervormd weeshuis te Amsterdam, van grondeigenaren te Schijndel, van Diaconen der Evangelisch Luthersche gemeente te Amsterdam; van eigenaren van vaste goederen, te Haaren, te Udenhout, en van de Diaconie der Waalsch Hervormde gemeente te Amsterdam. — Alle deze verzoekschriften zullen ter griffie worden nedergelegd.

Daarna wordt de vergadering tot aanstaanden Dingsdag, des morgens ten elf ure, gescheiden.

— De centrale afdeeling van de Tweede Kamer heeft thans haar voorloopig verslag opgemaakt ten aanzien van het regeling der vorderingen van wijlen Zijne Maj. Koning *Willem Frederik*.

— De persoon van *M. van der Sluys* is tot de straf des doods veroordeeld door het Provinciaal Geregtshof van Zuid-Holland, wegens moedwillige brandstichting; de straf moet binnen de stad Brielle uitgevoerd worden.

— In den namiddag van 28 Januarij heeft er in de nabijheid van het eiland Schouwen een allerdroevigst ongeluk plaats gehad. Schipper *P. v. Gilst* met zijn knecht *E. Schoenmaker*, beide van Bruinisse, hadden, met meerderen, hun vaartuigje aan de plaat het Noordland aan eene dreg gelegd, met voornemen om aldaar bij laag water wrakhout te gaan zoeken, dat daar mogt aangedreven zijn van het verongelukte schip *de Zeeuw*. Door eene opkomende bui en het keeren van den wind moet hun scheepje, waarin reeds eenig hout geborgen was, door eene stortzee zijn overstelpt. Zonder dat er voor hen eenige mogelijkheid bestaan heeft, om zich zelven bij het opkomende water te redden, hebben zij alzoo daar hun leven op eene ijselijke wijze moeten laten. De overigen hadden nog tijdig vóór de bui de plaat verlaten, denkende dat *van Gilst* hen spoedig zoude volgen. Heden morgen hebben zij het verongelukte scheepje nog op de plaat gevonden, doch daarbij geene lijken ontdekt. Beide laten weduwen met acht kinderen na.

— Uit Venlo wordt van den 30 Januarij berigt, dat het oude paters-klooster van de orde van *Franciscus*, sedert jaren bijzonder eigendom, voor 7000 fr. aan geestelijken van genoemde orde verkocht is, welke het weder zullen gaan bewonen.

R U S L A N D.

De forten, welke de Russen in de Kaukasus-streken bezitten, en dikwijls door de Tscherkessen aangevallen worden, zijn slechts verschanste dorpen, kreposten genaamd, met een 8 à 10 voeten diep gegraven water omringd. De Russische kreposten in den Kaukasus zijn het geen de Franschen in Algerië *camps retranchés* noemen. De dorpen der Tscherkessen, Auls genaamd, bestaan uit kleine steenen huizen, welke amphitheatersgewijs tegen de bergen zijn gebouwd. Een dezer huizen, welke hooger en steviger is gebouwd, dient hun tot citadel, in welke de verdedigers strijdende terugtrekken, als de omheiningen van het dorp, uit digte doorenstruiken bestaande, door den vijand is doorbroken. Daar bij elke Russische expeditie de eigendom der bewoners in gevaar is, zoo verdedigen de Tscherkessen gewoonlijk de toegangen tot hunne Auls met veel dapperheid, even als de Russen hunne kreposten of versterkte kampen. De bewoners van den Atlas hebben het ten dien opzigte tegen de Franschen gemakkelijker dan de Kaukasus-bewoners tegen de Russen. De dorpen der Kabijlen bestaan uit strohutten, welke door de bewoners gemakkelijker worden verlaten en aan de vlammen worden opgeofferd, terwijl de Tscherkessen hunne steenen woningen, welke zij voor hun ruwer klimaat benoodigd hebben, ongaarne verlaten. De expeditien der Russen in den Kaukasus zijn daarom veel bloediger, dan die der Franschen in den Atlas, daar hunne kolonnen dikwijls geheele weken in het gebergte rondzwerven zonder den vijand te ontmoeten. De hoogere bergen en derzelver steilte, de dikke bosschen maken den oorlog in den Kaukasus veel moeijelijker, dan in Algerië.

Terwijl *Pariot* en *Engelhardt* de Tscherkessen als wilde straat-roovers beschrijven, roemt *Urguhart* hunne edele eigenschappen. Hij zegt van hen: „Zij zijn wel gebouwd en van een sterk gestel; zij bezitten de oogen van den adelaar en de behendigheid van de ree; bij den trotschen moed van de zonen der Alpen voegen zij een innemend voorkomen en de eenvoudigheid van een kind." Deze schrijver heeft echter te korten tijd onder deze bergbewoners verkeerd, om zijne oordeelvelling onbepaald aan te nemen. *Bell* en *Longworth* hadden, door een veeljarig verblijf onder hen, meer gelegenheid, de zeden en het karakter waar te nemen. Bij de lezing van *Bell's* dagboek merkt men duidelijk op, hoe de geestdrift van den schrijver voor dat volk verminderde, hoe langer hij onder hetzelve leefde. *Longworth* deelt in zijn werk: *a Tour among the Circassians*, menige trek van hebzucht, roofzucht, wantrouwen, onstandvastigheid en barbaarschheid mede. Zij hebben met vele andere onbeschaafde volken gebreken en deugden gemeen: hu[...] jegens vreemden, wreed jegens hunne vijanden, wantrouwend jegens hunne naburen, onverzadelijk hebzuchtig, dapper in den strijd; hoogachting voor hunne voorouders en grijsaards; gastvrij voor reizigers, en de vrijheid boven alles stellende.

D U I T S C H L A N D.

Hare Maj. de Koningin van Pruissen is in zooverre van hare ziekte hersteld, dat er van 29 Januarij geene bulletins meer zouden worden uitgegeven.

— Te Berlijn heeft dezer dagen eene moeder haar 8 maanden oud kind door het ingeven van zwavelzuur trachten om te brengen en toen dit niet wilde gelukken, het zwavelzuur op het kind zelve uitgegoten, waardoor het ten gevolge der brandwonden overleden is.

— Dezer dagen is overleden de regerende Hertog van Saksen-Coburg, oudste broeder van Koning *Leopold* van Belgie, en vader van Prins *Albert*, Gemaal der Koningin van Engeland. Hij was geboren den 2 Januarij 17[..] en was zijnen vader in 1806 opgevolgd. Zijn dood schijnt zeer plotseling geweest te zijn.

Nog twee andere Duitsche Hoven zijn door treurige sterfgevallen in rouw gedompeld. De Groothertogin van Oldenburg, die den 23 Januarij van een Zoon was bevallen, is vier dagen later in het kraambed overleden; [...] was de derde gemalin des regerenden Groothertogs, die haar den 5 Mei 18[..] huwde, en had den ouderdom van ruim zes en dertig jaren bereikt. Het andere bedoelde sterfgeval is dat der Aartshertogin *Maria Carolina*, oudste Dochter van den Aartshertog *Reinier*, Onderkoning van het Lombardisch-Venetiaansch Koningrijk.

— Den 23 Januarij heeft men te Weenen een voor dat jaargetijde zeldzaam verschijnsel gehad, namelijk een zwaar onweder, vergezeld van bliksem en donder, nadat het den vorigen dag gesneeuwd en des avonds geregend had. De bliksem is ingeslagen in de kerk van het stadje Kloster-Neuburg en heeft de kerk, den toren en verscheiden andere huizen in de vlam ge[...] en vernield.

— Uit Palermo wordt van den 10den het volgende gemeld:

Zie hier eenige waarnemingen omtrent de gesteldheid van den Ætna, [...] de jongste uitbarsting. De top van den berg vertoont vijf groote kraters, waarvan slechts twee werkzaam zijn. De aan het zuidelijk gedeelte [...] den vulkaan geopende krater zendt verbazende zuilen witte rook naar boven en laat een dof onafgebroken geluid hooren; gedurende den nacht, wanneer het luchtruim zuiver is, ontwaart men eene flaauwe vlam, die om de boorden der opening schijnt te flikkeren. De andere krater, die ten noorden gelegen, maakt geen gedruisch, maar werpt eene zoo ontzettende hoeveelheid asch uit, dat het sneeuwlaken, waarmede de top en kogel des bergs is overtogen, en welks schitterende witheid op verren afstand het oog verblindde, een graauw en akelig gezigt vertoont. Deze beide kraters [...] twee mijlen afstands van elkander verwijderd. De uit den eersten opstijgende kolommen damp kunnen niet anders zijn dan het resultaat van de verdamping der onderaardsche wateren, vervullende alzoo de bodem van [...]

[...] van eenen ontzaggelijk grooten stoomketel, wiens wanden [...] vaneen barsten zoodra de uitstortingen van het bovenste ge[...] hebben verstopt, waardoor het gaz eenen doortogt vond. [Het] tweede verschijnsel betreft, dit wordt misschien te weeg gebragt [door het] smelten en verkalken der binnen de rots aanwezige delfstoffen en [...] verpen. Hoe dit zij, men meent hierin de teekenen op te mer[ken dat] de uitbarsting niet geëindigd is en dat zich nieuwe tooneelen van [...] voorbereiden.

[Men] meent, dat de bepalingen der voorloopige Grieksche constitutie [...] merkingen van de Groote Mogendheden aanleiding zullen geven, omtrent de godsdienst, welke de troonopvolger van Koning *Otho* [...] belijden, namelijk de Grieksche, daar dezelve te weeg zou kun[nen brengen], dat de broeder des Konings *Luitpold*, om die reden voor de [...] bedankte.

[Het] Grieksche Ministerie had, volgens de laatste berigten, middelen [...] om de ledige staatskas van de noodige fondsen te voorzien, en [de] dringendste behoeften te kunnen bestrijden.

[Van de] Turksche grenzen wordt van 18 Januarij berigt, dat in Servie [...] in het werk waren gesteld, om eenen opstand tegen de [rege]ring van het Vorstendom te verwekken.

GROOT-BRITANNIE.

[Londen,] 30 Januarij. Morgen zal het Parlement door Hare Maj. in [persoon geopend] worden, welke daarom van Windsor naar de hoofdstad zal [...] de gewone adressen in antwoord op de troonrede aan haar [...] zijn, naar dat kasteel zal terugkeeren.

[...] in de zaak van O'Connell c. s. duurden te Dublin steeds voort.

[...] de Minister *Peel* is door de Amerikaansche Kamer van Koop[handel te Liver]pool eene memorie ingediend, waarbij vermindering der reg[ten ...] verzocht wordt.

[Te W]oolwich is in het arsenaal eene poging tot brandstichting be[proefd ...] bij de amunitie- en tuigagie-magazijnen heeft men eene soort [...] gevonden, samengesteld uit zwaar bordpapier, besmeerd met [ontvlam]bare compositie en opgevuld met buskruid. Dit projectiel [was in] brand gestoken, want een gedeelte was reeds verbrand. De [...] misdadiger of een gelukkig toeval heeft belet, dat hetzelve [...] gebouw, hetwelk van hout is en eene groote hoeveelheid [...] ontvlambare voorwerpen bevat. Die ontdekking heeft te [...] aanmerkelijke sensatie doen ontstaan.

[Op den] spoorweg naar de Oostelijke Graafschappen is l. l. Zondag [...] gebeurd, waardoor twee der beambten het leven hebben verloren.

[Van de] 350 schepen, welke in 1843 te Alexandria waren binnen[geloopen, waren] 204 Engelsche.

FRANKRIJK.

[...] Deputatie, welke aan Z. M. het adres van antwoord op de [troonrede] heeft overgegeven, heeft de Koning het volgende gezegd:

Mijne Heeren de Afgevaardigden!

[Met] voldoening verneem Ik, dat de Kamer der Afgevaardigden [...] ziet als Ik de weldaden waardeert, welke Frankrijk thans geniet. [Die] waardering is een onderpand te meer voor derzelver duurzaam[heid. Het] is bekend, dat Ik steeds met vertrouwen en genoegen de [mede]werking beantwoord, waarvan gij Mij de verzekering ver[nieuwt. De] voortdurende overeenstemming tusschen alle Staatsmagten [maakt de] dwaze verwachtingen hersenschimmig, welke de vijanden onzer [...] vergeefs zouden trachten te doen herleven."

[...] van het antwoord betreft de gevoelens van dank wegens de [...] Kamer aan den persoon en het geslacht des Konings.

[...] wil, zou Zijne Maj., toen bij de geringe meerderheid ver[...] het adres van antwoord in de Kamer van Afgevaardigden [...], gezegd hebben: „Zie daar dat hoe mijne onderdanen mij [...] van 14 jaren beloonen."

[...] als eerst gemeld was geworden, heeft een groot aantal leden der Kamer van Afgevaardigden, bij een protest voor [...] bedankt, maar slechts 55 de Kamer is ten aanzien van het [...] orde van den dag overgegaan, na besloten te hebben aan den [Minister van] Binnenlandsche Zaken kennis te geven van het bedanken dier [...] de nieuwe verkiezingen in de departementen aan te schrijven. [Ten ge]volge van de onvriendelijke wijze, waarop de heer *Salvandy*, [...] Gezant aan het hof van Turijn en die tegen het adres [...] door den Koning is ontvangen, heeft deze zijn ontslag als [...].

[Te Sara]gossa was den 22sten eene soort van opstand ontstaan, ver[...] dien de schutterij hare wapenen niet had willen inleveren, [...] die bevel kregen om de invordering te bewerkstelligen, zijn [...] gevangen, en eenigen hunner gekwetst en gedood. De opstand [...] gedempt.

[PROM]OTIEN AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

[...] de Heer *P. J. Schillemans*, van Oosterhout, (Noord-Braband) in de [...] verdediging zijner Dissertatie: *de Peremptione secundum art. 279—284. [...] Procedendi in causis civilibus.*

[...] de Heer *C. G. Byleveld*, van Nijmegen, in de Regten, na de ver[dediging zijner] Dissertatie; *de Pactis illicitis in codice Neerlando obviis.*

MENGELINGEN.

[F]EODALITEIT IN FRANKRIJK.

(Vervolg en Slot van N°. 10.)

[...] de souvereiniteit en den adel aan den grond hechtten, [...] ook de regtsoefening; afkomstig van den grond, [...] gelijk dezelve. Elk heer die eigendommen be[zat ...] magt. Het axioma van het oud Fransch regt was: „De [...] behoort tot het vaderlijk erfdeel." Waarom? omdat het [...] de souvereiniteit was.

[...] verhoogde de regterlijke waardigheid, de kerkelijke wet [...] regtsbedeeling op het altaar. Bij mangel aan publiek, was een [...] de audientiezaal, bij de verdediging van den beschuldigde en [...] van den regter tegenwoordig.

[...] geboren, steunende op den schepter, den degen en het [...] het regt alles. Bij de Patien kwam het burgerlijk uit het [...] regt voort; bij de Franschen ontsproot het staatkundig uit het [...] het regt was voor hen de vrijheid.

[...] regtsoefening verdeelde zich in twee klassen, het hoog en [...] beide waren van het ressort van den heer van drie Kastelenijen en [...].

[...] alleen door zijne Pairs gevonnisd worden; er waren burger[...] burgers. De adellijke weduwe had de *huur* en hoede harer [...] was het genot der goederen van den minderjarigen. De [...] wetgeving op de verdwaalden en vreemdelingen liet toe, om [...] te maken van de vermiste goederen en van de nalatenschap [...]. Door het regt van bastaardschap vervielen de goederen [...] wanneer de bastaard zonder erfgenaam stierf, onder voor[waarde] de legaten te betalen en de huwelijksgift aan de vrouw te voldoen. Dit moet echter alleen worden verstaan voor de niet adellijken. Wat de bastaarden der edelen betreft, bestond er geen verschil tusschen hen en de wettige kinderen, wanneer de vader dezelve erkend had; alleen moesten zij het vaderlijk wapen met eene dwarsstreep bezetten, welke de herinnering aan het ongeluk of de schande hunner moeder vereeuwigde. De bastaarden waren meestal merkwaardige mannen, vooral ook omdat zij van jongs af met vele moeijelijkheden hadden te worstelen.

De goederen der *deconfès* of *intestas*, zij die zonder biecht of zonder testament stierven, werden door den heer ingenomen. De plotselijke dood bragt dezelfde confiscatie te weeg; hij, die eensklaps stierf, had niet gebiecht; God had hem dus alleen gevonnisd, had hem levend met zijne eeuwige verwerping bereikt. De *Etablissements* van den heiligen *Lodewijk* herstelden echter deze ongerijmde boosheid; zij bepaalden dat de goederen van eenen *deconfès*, zoo spoedig getroffen dat hij geenen Priester had kunnen roepen, aan zijne kinderen zouden overgaan. Men weet hoever de geestelijkheid de misbruiken en de insluiping betreffende de testamenten dreef; men moest, stervende, iets aan de kerk laten, zelfs een tiende van zijn vermogen, op straffe van verdoeming en nietbegraving. Eene arme vrouw bood eene kleine kat om hare ziel los te koopen.

De burgerlijke en criminele regtspleging regelde zich op den staat der personen. De dagvaarding was op veertien dagen bepaald. De bewijzen waren ten getale van acht waaronder het geregtelijk tweegevecht.

De verklaring der getuigen moest geheim zijn; maar de heilige *Lodewijk* had gewild dat deze verklaring dadelijk aan de partijen werd medegedeeld.

Het beroep op het Koningelijk regt was veroorloofd, niet regtens, maar bij verzoek. Dit beroep ging dadelijk tot den Koning, die verzocht werd het vonnis te *ontleden*. De penaliteit bereikte het valsche vonnis, of de niet-uitvoering der wet.

De borgtogt was toegelaten, uitgezonderd voor misdaad, welke doodstraf met zich voerde.

Diefstal stond met moord gelijk; het huis van den misdadiger werd gesloopt, de oogst verbrand, de wijnstokken uitgeroeid; men kapte de boomen niet af, zij werden van derzelver schors ontdaan. Aan kerkdieven en valsche munters werden de oogen uitgestoken. De ondeugd, welke de schande der oudheid uitmaakte, vereischte de verminking bij de eerste daad, het verlies van een ledemaat bij herhaling, het vuur voor het derde delict. De vrouw van dezelfde ondeugd overtuigd, in dezelfde vermeerdering, verloor achtereenvolgend de beide lippen en kwam op den brandstapel.

In kleine zaken bepaalde diefstal het verlies van een oor, of eenen voet.

De eerste kindermoord bragt de ongelukkige voor de regtbank van boet doening; zoo zij denzelven herhaalde, werd zij verbrand. De wil werd niet gestraft, wanneer er geen begin van uitvoering geweest was.

De gevangene, zelfs onschuldig zijnde, werd opgehangen wanneer hij losbrak, omdat geheel de maatschappij steunde op het eens gegeven woord. De geestelijken en kruisvaarders ressorteerden onder de geestelijke hoven, welke nooit ter dood veroordeelden; men voelt hoezeer die titel van kruisvaarder toen de klasse van lijfeigenen en de burgerij bevoordeelde. De ketter, de toovenaar, werden verbrand; de in beslag neming der meubelen strafte den woekeraar. Zoo een halsstarrig of kwaad beest een mensch doodde, en dat de eigenaar van dit beest bekende het ondeugend gekend te hebben, hing men hem op; het beest werd soms naast deszelfs meester gehangen. Een zwijn, overtuigd van een kind verslonden te hebben, werd geregtelijk vervolgd en, na geslagen vonnis, door den beul ter dood gebragt. Het schuldig kind onderging het doodvonnis, even als de volwassene; men verleende het dispensatie van jaren om te sterven.

DE GEHEIMRAAD DER KONINGEN VAN ENGELAND.

De afscheiding der drie door de hedendaagsche constitutiën erkende magten, is een onfeilbaar bewijs van eene reeds gevorderde beschaving. In Engeland waren er reeds vroeg drie groote ligchamen, welke met het Koningschap de uitoefening der drie magten deelden:

1°. De *commune concilium, general* of *great council*, welke later den naam van Parlement aannam en zich in twee Kamers verdeelde: eene erfelijke, het Hooger-Huis; de andere verkiesbaar, het Lager-Huis: *wetgevende magt*.

2°. De *curia regis*, eigenlijk gezegd de Raad des Konings, eerst *reizende*, dat is te zeggen, den Koning overal volgende waarheen hij zich begaf, vervolgens bepaaldelijk te Westminster gevestigd. Dit hof werd ook uiteen gerukt, en deed alzoo de drie groote Regtbanken geboren worden, welke Engeland thans bezit: het hof der *common plaids*, dat van de *Kings* of *Queens bench*, en het hof van den *exchequer*; — *regterlijke magt*.

3°. De *concilium regis*. Raad des Konings, ook genaamd *continual, secret* en eindelijk *privy council*, permanente, geheime raad, die, welke de Koning omtrent alle binnen- en buitenlandsche zaken raadpleegde: *uitvoerende magt*.

Naauwelijks hadden deze drie Raden, oorspronkelijk uit dezelfde elementen gevormd, een afzonderlijk bestaan, of zij werden ijverzuchtig op elkander. Hunne verschillende attributen waren nooit wettig bepaald en geregeld geweest; niet te vreden met deszelfs uitvoerende magt, poogde de geheimraad eene zekere wetgevende en regterlijke magt te overweldigen. De groote raad en de *curia regis* bestreden deze aanmatigingen. Een, dan verborgen dan openbare oorlog, barstte tusschen het Parlement en den Geheimraad uit. Deze strijd duurde bijna vier eeuwen. Eerst werd het Parlement overwonnen onder de *Tudors* en de *Stuarts*, daarna zegevierde het, en vernietigde gedeeltelijk den Geheimraad, zes jaren vóór het Koningschap afgeschaft te hebben.

Bij de restauratie begon de worsteling weder, en duurde tot aan de revolutie van 1688 voort. Op dat tijdstip werd er tusschen de twee partijen eene soort van transactie gesloten: de geheimraad trachtte niet meer de palen van deszelfs magt te buiten te gaan, en dientengevolge maakte het parlement een einde aan deszelfs vijandelijkheden. Zij hadden buitendien dezelfde belangen; zij verdedigden dezelfde zaak. Sedert de troonsbestijging van *Willem III*, is de vrede niet ernstig gestoord geworden. Maar zal dezelve altijd duren? Uit een algemeen en verheven oogpunt beschouwd, is deze oorlog een oorlog van beginselen. Het parlement vertegenwoordigt de natie; de geheimraad stelt zich tot kampvechter voor het Koningschap; het parlement verdedigt de vrijheid, het algemeen regt, de heerschappij van het volk; de geheimraad ondersteunt de absolute magt, het exceptioneel regt, het prerogatief, de legitimiteit. Tusschen zulke vijanden is geene transactie mogelijk. Hoe lang dezelve ook voortduurt, zal de wapenstilstand een einde hebben. Doch houden wij ons alleen met het verledene en tegenwoordige bezig. Wij zullen trachten aan te toonen, hetgeen de geheimraad der Koningen van Engeland voorheen was of wilde zijn, en wat dezelve thans is; welke veranderingen dezelve onderging, welke magt dezelve uitoefende, maar vooral welke diensten dezelve aan het Koningschap bewees in deszelfs talrijke pogingen tegen de regten en vrijheden der Engelsche natie.

In den oorsprong bestond de geheimraad uit ongeveer twintig leden. De vijf voornaamste dignitarissen van den staat, de Kanselier, de Lord thesaurier, de bewaarder van het geheimzegel, de Kamerheer, en de Intendant van het Huis des Konings maakten er deel van *virtute officii*; zij hadden voor collega's de Aartsbisschoppen van Canterburry en York, en 10 of 12 andere wereldlijke of geestelijke Lords, of andere personen van minderen rang, die met bijzondere talenten begaafd waren, of het vertrouwen van den Koning en het parlement bezaten. Hij had dagelijks zitting. Deszelfs leden waren slechts voor een jaar benoemd; maar bij het verstrekken van dien

vervulling, handhaafde de Koning hen in hunne functiën, tenzij zij zich kwalijk gedragen hadden of zelven hunne dimissie hadden aangeboden. Zij trokken eene vaste jaarwedde, evenredig aan hunnen rang, en telkens wanneer zij verzuimden zich naar den Raad te begeven, betaalden zij, zoo zij in de volgende zitting geene wettige verontschuldiging opgaven, eene boete geëvenredigd naar hun inkomen. *(Vervolg hierna.)*

Wij zijn verzocht het volgende te plaatsen.

KRIMP-VISCH.

Door velen is de opmerking gemaakt, dat op de Haagsche vischmarkt doorgaans eene grootere hoeveelheid visch, aannemelijk van voorkomen, aangetroffen wordt, dan op de Leydsche, en dat die op eerstgenoemde dikwijls in overvloed gevonden wordt, wanneer die te Leyden geheel ontbreekt, of er aldaar alleen slechte visch voorhanden is. Indien men daarbij tevens had opgemerkt, dat op de Haagsche markt de visch bijkans nimmer dan gesneden wordt aangebragt, terwijl op de Leydsche markt dezelve bijkans altijd ongesneden verkocht wordt, omdat aldaar voor gesneden visch geen behoorlijke aftrek te vinden is, zoo zoude men de oorzaak van het verschijnsel, voor zoover die niet in het grooter aantal der te Scheveningen voorhanden visschersvaartuigen gelegen is, tevens gevonden hebben. — Tot voor weinige jaren namelijk, bestond er te Leyden een verbod, om gesneden visch binnen de stad, of althans ter markt te brengen, en ofschoon dit verbod, op aandrang der Katwijksche reederij, nu sedert wel opgeheven is, zoo is nogtans het vooroordeel van Leydens ingezetenen, tegen gesneden visch, al mogt het uit het gekrompen zijn van denzelven ook nog zoo zeer kunnen blijken dat het snijden levend bewerkstelligd was, als tegen visch, welke voor oud of niet goed te houden zoude zijn, blijven bestaan. Aan den Ondergeteekende is onder anderen een geval bekend, dat in den laatstverloopen zomer, door eene Pink, des avonds, werd aangebragt, ruim een honderdtal springlevende tongen, benevens meerdere die voor korteren of lateren tijd reeds gestorven waren, en hunne frischheid gedeeltelijk reeds verloren hadden. Bij den verkoop op het strand bragten beide nagenoeg evenveel op, omdat men algemeen begreep, dat de springlevende tongen voor den morgen reeds gestorven zouden zijn, en met de anderen dus nagenoeg gelijk zouden staan. De kooper van eerstgenoemde begreep echter nu eene proeve te moeten nemen, om de visch levend te snijden, en gedurende den nacht op eene koele plaats te laten krimpen, met dit gevolg echter, dat, ofschoon den volgenden dag, zijn krimptongen de eenige krimp-visch was, welke dien dag te Leyden aan de markt kwam, hij die nogthans niet, dan met aanzienlijk verlies kwijt raken kon, terwijl op de andere tongen, ofschoon slechts zeer weinig goedkooper gekocht, eene behoorlijke winst verkregen werd, omdat voor deze een betere prijs te bedingen was, dan voor de gesneden krimptongen — Het gevolg van dezen staat van zaken is, dat bijkans al de visch, bij voortduring, ongesneden naar Leyden vervoerd wordt, en dat het grootste gedeelte der levend aangebragte, niettegenstaande de spoed waarmede het vervoer bewerkstelligd wordt, onder weg sterft en ophoudt, in den eigenlijken zin des woords, krimp-visch te wezen, derwijze zelfs, dat het in het heetst van den zomer onmogelijk zijnde, om schol of tongen levend in Leyden over te brengen, er in dezen tijd des jaars nimmer wezenlijke krimp visch van deze soort, te Leyden aan de markt komt, en de spoedig stervende visch, voor zoo ver die bestemd is om versch gegeten te worden, aan het strand dan ook bijna geene waarde heeft. De wijze van vervoer, voor den spoed, in tegenoverstelling van te water, op open, schokkende, zoogenaamde visch of boerenwagens, moet daarbij, vooral bij sterken zonneschijn, op de reeds gestorven visch, van hoogst nadeeligen invloed zijn.

Eene gewigtig nadeel is aan deze gesteldheid der zaak voor de rederij voorts nog verbonden, te weten: dat, om het in sommige gevallen nog mogelijk te maken, om een gedeelte van den visch levend in Leyden te brengen, de Pinken hunnen visch veeltijds des morgens vroeg, in plaats van des avonds, zoo als te Scheveningen, aanbrengen, omdat, in het eerste geval, van den levenden visch eenen veel beteren prijs te bedingen is, en zij daarvoor zoo mogelijk gedurende den nacht blijven visschen, ofschoon dienstengevolge het grootste gedeelte van den visch, als reeds des daags te voren gevangen, ongesneden sterft, welke, des avonds aangebragt wordende, in den handel toch niet de waarde van krimp-visch zoude hebben. Het natuurlijke gevolg van deze wijze van doen is, dat van uit Katwijk naar andere plaatsen dan naar Leyden, nimmer visch dan van meer dan een etmaal oud vervoerd kan worden, waardoor dezelve bij heet zomerweder natuurlijk altijd min of meer bedorven moet aankomen, en zijne waarde verloren moet hebben.

Indien daarentegen de ingezetenen van Leyden, van hun vooroordeel tegen gesneden visch terug gebragt konden worden, zoo zoude er al spoedig overvloed van krimp-visch te Leyden aan de markt komen, omdat de Katwijksche Pinken dan, even als te Scheveningen, des avonds zouden aankomen, de meerendeels levend door hun aangebragte visch, alsdan in de krimp, dat is levend, gesneden, en gedurende de koelte van den nacht of des morgens vroeg, in toegedekte vaartuigen, zoude kunnen vervoerd worden, en zoude er alsdan ook gelegenheid bestaan, om onbedorven visch, op de meer verwijderd liggende plaatsen, aan te brengen, waaruit voor de Katwijksche reederij een groot voordeel zoude ontstaan.

Tot regt verstand van het gezegde moet nog aangemerkt worden, dat het al dan niet krimp zijn van den visch, niet afhangt van, of gelijk beduidend is met de versche gesteldheid van denzelven, maar alleen van het levend snijden van den visch, omdat dezelve dan uitbloeden kan, en alleen in dezen toestand krimp vatbaarheid heeft.

D. TAAT,
Directeur der Katwijksche Maatschappij tot uitoefening van Kust- en Steurharing Visscherij.

PRIJS-COURANT VAN EFFECTEN.

Amsterdam, Zaturdag 3 Februarij 1844.

					Gebl.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	55⅝	55⅞	55⅞
Dito Dito	5	„	100 3/16		
Amortisatie-Syndicaat	4½	„	95		
Dito Dito	3½	„	79⅞	80	79⅞
Handel-Maatschappij	4½	„	139⅞	140¼	140¼
Nieuwe Dito	4½	„			
Oost-Indische Leening	5	„	99⅝		
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	„	96		
Aand. Holl. Spoorw. Maats.		„	75	77	75½
Haarlemmermeer	5	„	105½		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	„	21¼	21 11/16	21½
Dito bij Dito, onbep. stukk.		„	19¼	19⅝	
Dito Coup.		„	24½	25	
Dito.	3	„	33¼	33½	33¼
Passive		„	5 11/16	5⅝	
Deferred.		„			
Fransche Uitgestelde		„	7 3/16	7⅜	
PORTUGAL, Oblig. te Londen	2½	„	48¼	48⅞	
RUSLAND, Obl. *Hope en Comp.* 1798 en 1816	5	„	108¼		
Dito Dito 1828 en 1829	5	„			
Certificaten bij dito 1831 en 1833	5	„			
Dito bij *Hope*	4	„	91 13/16		
Certificaten te Hamburg	5	„			
Inschrijving in Assignatiën	6	„	73⅜		
Certificaten van Dito	6	„	74⅛		
OOSTENRIJK, Obl. *Goll en Comp.*	5	„			
Negotiatie Metalliek	2½	„	61		
Dito Dito	5	„			
NAPELS, Certificaten	5	„			
Dito in *Napels*	5	„			

DE PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG BINNEN LEYDEN.
Zaturdag, 3 *Februarij* 1844. Van 28 tot 32 gulden.

*** ECHTSCHEIDING.

Uit een vonnis door de Arrondissements-Regtbank te Leyden op den *negenden Januarij achttien honderd drie en veertig* uitgesproken, zijnde behoorlijk geregistreerd en beteekend, blijkt dat het huwelijk tusschen CHRISTIAAN RIETBERGEN, *Timmermansknecht*, wonende te Leyden, en JOHANNA LABOTZ, *zonder beroep*, mede te Leyden woonachtig, bestaande, is verklaard te zijn ontbonden.

(Ten deze is kosteloos geprocedeerd.)

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij ondergeteekende Procureur bij gemelde Regtbank, en als zoodanig voor den Eisscher CHRISTIAAN RIETBERGEN, *geoccupeerd hebbende.*
P. K. DOEFF.

*** In de maand Januarij 1844, zijn binnen de Stad Leyden overleden, als: 19 Mannen, 33 Vrouwen, 21 Zoons en 20 Dochters. Levenloos aang[…]
In diezelfde maand zijn aldaar geboren 130 Kinderen, als: 65 Zoons en […] waarbij ééne drielinggeboorte.

*** HOOGE PRIJZEN,
getrokken in de 193ste *Kon. Ned. Loterij*, ten Kantore van N. […] te Leyden, als:

Op N°. 12598	*f* 7.500.	Op N°. 1995	[…]
„ „ 1053	- 2.500.	„ „ 19319	[…]
„ „ 18528. Een Heel Lot	- 2.500.	„ „ 12334	[…]
„ „ 1332. Premie	- 2.000.	„ „ 12520	[…]
„ „ 1107	- 1.000.	„ „ 12722	[…]
„ „ 1228	- 1.000.		

Alsmede een aantal mindere Prijzen en Premiën. Zijn […] komen HEELEN en GEDEELTEN van KOOPLOTEN, […] *Kon. Ned. Loterij*, waarvan de *Eerste Klasse* begint te trekken […] Maart aanstaande.

*** Aan het Kantoor van D. J. LE NOBEL, op de H[…] Wijk 6 N°. 488, *in de Vriendschap*, te Leyden, zijn in […] Loterij getrokken, deze navolgende Prijzen, op: N°. 2985 *f* […]
N°. 6870 *f* […]
N°. 2026 *f* […]
N°. 2049 *f* […]

En zijn voor den 193ste *Kon. Ned. Loterij*, op nieuw te bekomen […] en GEDEELTENS van LOTEN. De trekking begint den […]

*** LEYDSCHE SCHOUWBU[RG]

THÉATRE DE VAUDEVILLES, onder directie van de […] BERG en A. VAN LIER. *Maandag 5 Februarij* 1844. […] SAVOYE, *Vaudeville*, in 2 Bedrijven. Na hetzelve: DE KAM[…] *Vaudeville*, in één Bedrijf. *Aanvang* […]
Prijzen der Plaatsen: *Loge f* 1.50. *Amphitheater f* 1.00. *Bak f* […]
Er worden GEENE HALVE LOTEN, ten HALF NEGEN […]

*** SEMPRE CRESCEN[…]
CONCERT TEN BEHOEVE DER LEYDSCHE A[…]
op *Dingsdag den 6den Februarij* 1844, *in den* SCHOU[…]

De Ingezetenen worden vriendelijk verzocht een oog te […] de groote behoeften, welke alhier heerscht, ten einde all[…] te worden, om door milde giften het doel van dit Concert […] De aanvang is ten *half zeven ure* precies, terwijl de d[…] Schouwburg en de toegangen tot de verschillende plaatsen […] *half zes ure*, zullen geopend worden.

De *Toegangs-Kaartjes* zijn, tegen betaling van *f* 1.49, ook […] Kantore van de Boekhandelaars D. DU MORTIER en Zo[…] voormiddags 10 tot des namiddags 5 ure, en ten huize van […] op de Breedestraat; terwijl *Programma's*, benevens de tekst […] *die Weihe der Töne*, van L. SPOHR, op den avond van het C[…] Zaal van den Schouwburg zullen worden uitgereikt.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid, ons h[…] jongste Kind, JOHANNES HENRICUS, bijna *twee en een* […]

J. T. F. R. E. […]
LEYDEN A. M. F. R. E. […]
2 Februarij 1844. geb. OOSTB[…]
Eenige Kennisgeving.

*** Gevoelig voor de menigvuldige en hartelijke deelne[…] als mij het overlijden van mijne geliefde Echtgenoote aan[…] betuig ik bij deze aan allen, ook namens mijne Familie, mij[…] hartelijken dank.
LEYDEN 2 Februarij 1844. B. VAN DEN […]

*** *De President der Kamer van Koophandel en Fabrieken* […] daartoe door de Directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij […] heeft de eer de STEMGEREGTIGDE DEELHEBBERS […] Maatschappij, die ten gevolge de uitnoodiging van voorn[…] zich rangschikken onder het Kiescollegie van Leiden, bij dez[…] tegen Maandag den 12den Februarij aanstaande, des namiddags […] in het Gebouw *de Lakenhal*, op de Oude Vest binnen deze […] Vergadering van het Kiescollegie te Leiden, ter vervulling […] openene Vacature door het aftreden van den Wel Ed. Achtb. […] RIEU, als *Commissaris* voor Leiden.
Leiden den 30sten Januarij 1844.

De President voorn[…]
J. VAN HEUKELOM, […]

*** OPROEPING VAN SCHULDEISCH[ERS]

Uit krachte van het bevelschrift van den Edel-Achtbaren […] LUZAC, *Regter-Commissaris* in den Boedel van den Gefail[…] DRIK LANGELAAN, handelende onder de firma van TE[…] GELAAN, *Zeemtouwer*, te Leyden, in dato 1 Februarij 18[…] deze opgeroepen alle bekende en onbekende Schuldeischers […] Gefailleerden, de bevoorregte, de Pand of Hypotheek hebb[…] begrepen, om op Woensdag den *zesden* Maart 1844, des v[…] *elf* ure te compareeren ter vergaderkamer van de Arrondissem[…] te Leyden, op het Raadhuis, aldaar, ten einde, overeenko[…] lingen der wet, over te gaan, tot de verificatie der sch[…] wordende de Crediteuren verzocht de bewijzen hunner sch[…] op behoorlijk zegel geschreven *acht* dagen te voren aan den […] teekenden in te leveren.

De Curators in gemeld Faill[…]
H. C. HUYSER, *Adv*[…]
P. K. DOEFF, *Proc*[…]

*** BEIJERS BIER-BER[…]

De Ondergeteekende heeft met eene der voornaamste […] eene overeenkomst getroffen, waardoor hij in staat is puike B[…] JERS BIER te leveren tot zeer billijke prijzen per Fust, F[…] en neem alzoo de vrijheid zich bij voortduring in de gunst […] Stadgenooten aan te bevelen.
Leiden 1 Februarij 1844. A. J. WITT[…]

*** OPENBARE VERKOOPING (*OM GEREED GELD*) […] den 7den Februarij 1844, van WILLIGEN HAK-HOUT, […] Monniken-Boomgaard, anders genaamd de Ommedijk, geleg[…] dorp, en dat aan zoodanige Partijen als daar afgebakend en g[…]
Die daarin gading hebben, komen ten dage en plaatse bo[…] morgens ten 10 ure, aanhooren de Voorwaarden en doen in het koo[…]

*** Op Zaturdag den 10 Februarij 1844, des avonds te[…] men in het Logement aan den Burg te Leyden, publiek V[…] SPEELTUIN, gelegen aan de Cingel, tusschen de Wit[…] der Stad Leyden, breeder bij aangeplakte Biljetten omschreven […]
Te zien Maandag, Woensdag en Zaturdag van 10 tot 1 […]
Nadere informatiën ten Kantore van den Notaris BARKEY, […]

Bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, […]